

Rahvaarv suureneb, sündide arv kahaneb

Postimees 20.01.2021

Toimetaja Aimar Altosaar

Statistikaameti esialgsetel andmetel oli 1. jaanuaril 2021 Eesti rahvaarv 1 329 460, mis on 480 inimese võrra suurem kui aasta varem samal ajal. Loomuliku iibe tõttu vähenes rahvaarv 2590, positiivne rändesaldo suurendas seda aga 3070 inimese võrra. 2020. aastal saabus Eestisse registreeritud rändeandmetel 10 390 ja siit lahkus välismaale elama 7320 inimest.

Rahvastikuteadlane Allan Puur ei ole veel jõudnud kogu andmestikku põhjalikult analüüsida, kuid ta vaatas lähemalt, miks oli sündimus eelmisel aastal 1000 võrra vähenenud. Teda huvitas, kas inimesed korrigeerisid märtsis alanud koroonaja tõttu oma käitumist aasta sees sedavõrd, et aasta lõpul mõjutas see ka sündide arvu, kuid nii see ei olnud.

«Kui vaadata kuude lõikes neid arve, siis on näha, et sündide vähenemistendents algab pihta juba varasemast perioodist,» selgitas Puur. Näiteks tõi ta välja, et 2020. veebruaris oli vähem sünde kui 2019. aasta veebruaris, sama lugu oli märtsis, aprillis ja järgmistel kuudel. Samuti ei näidanud aasta teise poole sündide tase, et koroonaga oleks midagi muutnud.

Vähem sünnitusealisi

«Asi on selles, et meil toimib aastast sõltumata see üldine tendents, et sünnitusealised põlvkonnad vähenevad ja selle arvele võib kirjutada umbes 250 võrra vähem sünde igal aastal.» Ta lisis, et see on struktuurne tegur, millega peab arvestama. Kui võtta see arv ja võimalik koroonaga tõttu vähem sündinute arv tuhandest maha, siis järele jäänud sündide kaole on vaja muud seletust. Teadlane aga ei kiirusta välja pakkuma kõiki sündide vähenemise tegureid, see analüüs seisab ees. Surmadele on koroonategur oma mõju avaldanud, kuid surmade arv eelmisel aastal oli siiski võrreldav paljude viimaste aastate keskmisega.

Inimeste piirideülesel liikumisel on rahvaarvu muutusele olnud palju suurem mõju. Nii sisseränne kui ka väljaränne on vähenenud, kuid sisserände näitajad on endiselt väljarändest suuremad, mis väljendubki eelmise aasta rahvastiku suurenemises ligi viiesaja inimese võrra.

Eesti on olnud juba kuus aastat sisserännuriik, kus positiivne rändesaldo on küündinud mõnel aastal 5000 inimese lähedale. Eelmisel aastal oli see arv

kaks korda väiksem, sest liikumisvõimalusi oli vähem. Statistikaameti juhtivanalüütik Ethel Maasing on ameti pressiteates rändestatistika muutusi kommenteerinud järgmiselt: «Rändestatistikat on esialgsete andmete põhjal kõige raskem hinnata. Kevadel täiendame rändeandmeid lisaks rahvastikuregistri infole ka registreerimata rände näitajatega.» Kuna Eesti ja Euroopa Liidu kodanikud ei registreeri oma lahkumist riigist, tagasitulek aga fikseeritakse, siis võib öelda, et sisseränne suureneb samade inimeste tagasirände tõttu, kelle liikumine rahvastikuregistris ei kajastu.

Rahvastikuminister Riina Solman (Isamaa) teatas Postimehele, et on kindlalt veendunud, et sisserände rajatud rahvaarvu kasvule toetuva dünaamikaga kaugule ei purjeta, mistõttu vaid «eestlaste osakaalu tõus peab olema poliitiliste otsuste eesmärk».

Minister ei arva, et peresid ja laste sündimust toetavad rahvastikupoliitilised meetmed oleksid tühja läinud. Ta nendib, et rahvastikuprotsessid on pikaaegsemad ja kestva mõjuga. «Kolmeja enamalapseliste perede arv on viimasel ajal kasvanud ja see on oluline muutus,» rõõmustab Solman. Ta usub, et kehtestatud meetmed panevad peresid rohkem mõtlema kolmanda ja ka neljanda lapse saamisele.

Vähem eestlasi

Kuna sündinute arv väheneb veel vähemalt kümme aastat, peab Solmani sõnul perepoliitikale eriti suurt tähelepanu pühendama ja tugevdama perede turvatunnet. Kuid ta on mures uue koalitsiooni võimaliku tegevuse pärast, sest näiteks on juba otsustatud võtta menetlusest välja tema algatatud seaduse eelnõu, mille järgi ei lähe koroonakriisi põhjustatud töötus arvesse vanemahüvitise arvutamisel.

Rahvastikueksperdina tuntud riigikogu liige Jaak Valge (EKRE) värskeste rahvastikuandmete üle ei rõõmustanud. «Pole vaja olla hiromant Pastelli väitmaks, et positiivsete uudistega ilmselgelt tegemist ei ole. Kõigepealt on näha, et sündimus on absoluutarvudes langenud. Ehkki konkreetseid arvestusi veel teha ei saa, näib, et 2020. aastal on langenud ka sündimuse summaarkordaja.» Teatavasti peaks rahvastiku taastootmiseks põlvkondade asendumise kaudu see kordaja olema üle kahe, 2019. aastal oli see 1,66. Teiseks nentis ta, et vähenenud on rändekäive, peapõhjuseks ilmselt koroonaviirus, aga rändesaldo on 3000ga plussis. «Me ei tea veel, kes need 3000 on, küll aga teame, et 2019. aastal oli Euroopa Liidu, sh Eesti kodanike ränne enam-vähem tasakaalus ning ca viietuhandelise positiivse rändesaldo

tagasid idaslaavi kultuuriruumi riikide ning Aasia ja Aafrika maade kodakondsusega sisserändajad.» Valge peab tõenäoliseks, et 2015. aastast alanud eestlaste osakaalu langus jätkus ka eelmisel aastal.

"Sünnitusealised põlvkonnad vähenevad ja selle arvele võib kirjutada umbes 250 võrra vähem sündi igal aastal. Rahvastikuteadlane Allan Puur"

Rände toel kasvas Eesti rahvastik poole tuhande võrra loomulik iive rändesaldo rahvaarvu muutus

Viimati oli sündi nii vähe 2003. Aastal sünnid surmad

Allikas: statistikaamet

AIMAR ALTOSAAAR toimetaja